

**Examenul național de bacalaureat 2024
Proba E. b)**

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Simulare

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

I. TÉTEL

(30 punct)

a. A vershelyzet, versbeszéd jellemzői

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A vershelyzet konkrét, a lírai én vallomása, amely abból az alaphelyzetből indul ki, hogy a világ nagy, rút, de a lány a napfény, az életet adó; általánosból személyessé; a szerelemvágy és a szerelmi bánat kettőségének jelenléte; a versbeszéd személyes, közvetlen megnyilatkozás, énbeszéd, egyes szám első személyű beszédmód: „én”, „rá”, „lelkem”, szubjektivitás stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

b. Érzések, vágyak megszólaltatása

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Érzelmi kettőség határozza meg a vers gondolatvilágát: a szerelemvágy és a viszonzatlan szerelem miatti bánat; a reménykedés; a „birhatnálak”, „összeolvadna” igékkel kifejezett vágy megfogalmazása óhajító mondatok formájában történik, de hozzájuk „ha” kötőszóval bevezetett feltételesség társul; az összetartozás, a szívek összeolvadásából fakadó viszonzott szerelem vágya; keserű lemondás, helyzetfelismerés: árvaság, egyedüllét; a „de” ellentétes kötőszó szerepe az érzések megfogalmazásában; az utolsó szakaszban az elvesztett boldogság képét fejezi ki a lélek állapotrajza: elégett, árva stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

c. A mű világát szervező stílusalakzat

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A vers világát az ellentét szervezi; az 1–2. versszak ismétlődő mondatpárhuzamaiban egy-egy ellentét található: nagy–kicsiny, nap–éjjel; a 3. szakasz ellentéte: tüzes szempár–elégő lélek, vágy és reménytelen szerelem, lemondás ellentéte; az első szakasz ellentéte általánosból, külsőségből indul, de a második szakaszban már elmélyül, kedveskedésből érzelmi korlátlanág kifejezése: „Te vagy a nap, én az éjjel / Teljes teli sötétséggel”; fordulatosságot: „De hisz úgyszemint szeretsz engem, / Égjen el hát árva lelkem!”; indulatosság stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

d. A dal műfaji sajátosságai a versben

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Szerelmi témájú költemény, ellentétes érzelmek megszólaltatása; a költői képek szemléletessége, egyszerűsége; erőteljes zeneiség; ütemhangsúlyos magyaros verselés, páros rímű felező nyolcas sorok; szerepvers; népies helyzetdal: a lírai én egy fiktív figura szerepében és hangján szólal meg stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

e. A vers hangulata

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A költemény hangulata a témának megfelelően kettős, a szerelmi vágy könnyedsége, játékosága párosul a szerelmi bánat fájdalával, remény-reménytelenség, szerelem-bánat stb.), érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

f. Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás

Gördülékeny, választékos stílus, helyes fogalomhasználat, kifogástalan helyesírás 5 pont, helyenként nyelvi-nyelvtani hibák, helyenként helyesírási hibák (egyéb hibák) 4 pont, helyenként nyelvi-nyelvtani hibák, helyenként helyesírási hibák (súlyos hibák) 3 pont, helyenként nyelvi-nyelvtani hibák, helyenként helyesírási hibák (durva hibák) 2 pont, gyakori nyelvi-nyelvtani hibák, gyakori helyesírási hibák 1 pont. **5 pont**

Megjegyzés: A kérdések sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

II. TÉTEL

(30 pont)

1. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Minden helyes társítás 1 pontot ér. Több társítás esetén a válasz érvénytelen. Helyes válaszok:

1. 1754 – d. abbamaradt taníttatása (*Teleki Sámuel Gernyeszegen született 1739. november 17-én Teleki Sándor (1679–1754) gróf tordai főispán, guberniumi tanácsos és petki Nagy Zsuzsánna fiaként. [...] apja halála miatt taníttatása tizenöt éves korában abbamaradt.*)

2. 1786 – c. Bihar vármegye főispánja volt (*1785-től 1787-ig Bihar vármegye főispánja*);

3. 1802 – e. könyvtárat alapított Marosvásárhelyen.

4. 1789 – b. királyi biztos volt az akkor alkotott nagyváradi kerületben (1784-től 1790-ig);

5. 1748 – a. meghalt édesanyja (*Teleki Sámuel Gernyeszegen született 1739. november 17-én [...] Kilencévesen vesztette el édesanyját*) **5 pont**

2. Nyelvi elemek, gondolatok értelmezése. Rövid válasz megfogalmazása a következő részletből vett információk alapján: „*Teleki Sámuel finom, szép kiadású ritkaságokat, ún. bibliofil könyveket is vásárolt.*” Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **5 pont**

3. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Minden helyesen azonosított nyelv 1 pontot ér. Lehetséges válasz: 5 nyelv felsorolása a következő részlet alapján: *A könyvek legnagyobb része latin, görög, német, francia és magyar nyelvű, de sok más európai és keleti nyelven írott mű is fellelhető a könyvtárban.* **5 pont**

4.

a. Témához való igazodás (a szöveg információira való hivatkozás) **5 pont**

Teljes megfelelés a témának, címnek, feladatnak; releváns példák, hivatkozások; a témának, feladatnak megfelelő mennyiségű állítás – 5 pont, lényegében megfelel a témának, feladatnak; témához tartozó és attól eltérő kijelentések váltakozása – 3 pont, eltérés a témától, címtől, feladattól – 1 pont.

b. Az érvelő szöveg követelményeinek betartása **5 pont**

Az érvek pontos, áttekinthető, érvényes megfogalmazása; ítélőképesség, kritikai gondolkodás megnyilvánulása, releváns példák, hivatkozások; hihető, meggyőző, kifejtett állítások – 5 pont, nem kellően meggyőző példák (pl. az érvek nem mindig támasztják alá a kellő mértékben az állításokat), nem kellően kifejtett állítások, tárgyi, fogalmi félreértések – 3 pont, kevés releváns példa, utalás, gyenge vagy hibás állítások, tárgyi, fogalmi tévedések – 1 pont.

c. Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Logikus, tudatos felépítés, az állítások/gondolati egységek világos kapcsolódása, van bevezetés, kifejtés, lezárás; ezek elkülönülnek és arányosak, globális és lineáris kohézió megvalósulása, gördülékeny, élvezetes, választékos stílus, szakkifejezések helyes használata, kifogástalan helyesírás – 5 pont, helyenként következtelen felépítés, indokolatlan gondolatmenetbeli váltások, helyenkénti nyelvi-nyelvtani hibák (pl. egyeztetés, vonzat), helyenkénti helyesírási hibák – 3 pont, széteső írásmű, lényegét tekintve zavaros gondolatmenet (pl. csapongás, ismétlődések), a főbb szerkezeti részek nem különülnek el egymástól, szövegösszefüggésbeli hiányosságok (pl. alanyváltás), hiba, hiányosság a kohéziót megteremtő eszközök (pl. kötőszók, névmások) használatában, gyakori a nyelvi-nyelvtani hiba, gyakori helyesírási hibák – 1 pont.

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

III. TÉTEL

(30 pont)

a. A választott alkotás műfaji, stílustörténeti sajátosságai

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*)

műfaj: realista-naturalista, lélektani, egzisztenciális regény, társadalmi problémák: a sárszegi világ vidékiessége, reménytelensége, nyomorúsága; lélektaniság: a testbeszéd kitüntetett szerepe: a szereplők számára is titok saját lelkük mélyrétege; egzisztenciális problémák: az élethazugság vállalása, a hiteles lét hiánya, a ciklikusságból fakadó kilátástalanságérzet; Sárszeg, az elmaradott magyar vidék jelképe; színház, *Pacsirta levele*; elbeszélő mindentudása megkérdőjeleződik, korlátozott tudású, elhallgatás, a szereplők egymás nézőpontjából értelmeződnek; *stílustörténeti sajátosságok:* realista irányzat jellegzetességei, néhol naturalista ábrázolásmód: *Pacsirta* a társadalom peremére szorult vénkisasszony, csúnya, kirekesztett, meg nem értett; a szereplők nem értik vagy félreértik egymást, vállalják a hazugságot, az álcát; a főszereplő lelkivilága tárul fel a regényben: szenvedéstörténetét ismerjük meg, nem képes elfogadni önnön helyzetét, nem képes változtatni rajta; lélektaniság: a testtartás jelentősége: pl. térköztartás, Vajkay távolságtartása, előresietése, ne kelljen leányával együtt lépnie, a szégyen kifejezése; testtartás: „*úgy ment, mintha terhet viselne*”, a sors miatti súly, teher, az adott lét nehézségének, elviselhetetlenségének érzékeltetése; elbeszélői magatartás: mindentudó, tárgyilagos, néhol ironikus, olykor a szereplők nézőpontjába helyezkedik, pl. *Pacsirta* és a vonaton utazók ellentéte, elhallgatások stb.,

Mikes Kelemen: *Törökországi levelek*

műfaj: műfajötvözet: irodalmi, fiktív-misszilis levél, napló, egzotikus keleti útirajz, elmélkedő emlékirat, anekdotikus elbeszélés; változatos téma: elbeszélések és tudományos igényű leírások; énelbeszélés, önkifejező, önértelmező, önmegértő szándék; E/1. személyű megszólalásmód, vallomásos jelleg; *stílustörténeti sajátosságok:* a rokokó stílus jellegzetességei: könnyedség, társalgási stílus, „*csevegő hangnem*”, humor, anekdotázás, szellemesség, előadásmódja az élőbeszédhez közelít: csipkelődés, játékos hangvétel és a tudományos tájékoztatás kiegyensúlyozott egysége; részletezés, az apró benyomások fontossága, ízek, illatok, hangulatok megörökítése, népi fordulatok, a székely nyelvjárás elemeinek beépítése az irodalmi nyelvhasználatba, líraiság, kedélyállapotát tükröző megszólalásmód: hol humoros, hol pedig melankolikus, erős, érzelemgazdag jelzők, jelzős szerkezetek használata: pl. „*haragos koplalás*”, alliterációk, ellentétek, példabeszédek, szólások, közmondások, fokozás használata stb.,

Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tünde*

műfaj: romantikus drámai költemény, mesedráma, kétszintes dráma; romantikus drámai költemény: középpontjában bölcseleti kérdések állnak: a boldogságkeresés filozófiai problémájának tárgyalása; gondolatiság; drámaiság: párbeszéd, konfliktushelyzetek, monológ, líraiság; a szereplők allegorikus alakok: Csongor, Tünde, Balga, Mirígy, a három Vándor, költői nyelv, motívumok; mesedráma, varázsmesei elemek: pl. elindulás, keresés helyzete, próbák; mesei szereplők: királyfi, tündérlány, boszorkány, ördögfiak; mesebeli helyszínek: Tündérország, Hajnal birodalma; varázsszerek: ostor, bocskor, palást, álompor; varázsszámok: hármasszám; kétszintes dráma: evilági, tapasztalaton túli szint, határ: kert, tündérfa, boszorkánydomb, hármasszám; keretes szerkezet, a drámai cselekmény a mese okán, bár kört ír le, nem körforgást jelöl, a szerelmesek egymásra találnak; *stílustörténeti sajátosságok:* a romantika stílusjegyei: téma: bölcseleti kérdések felvetése, az emberi boldogságkeresés; szervezőelv az ellentét: földi világ-földön túli világ, halandóság-halhatatlanság, értékellentétek (pl. szerelem, lelki értékek-pénz, hatalom, tudomány), szereplők, motívumok közötti ellentét; bibliai és mitológiai motívumok jelentésképző szerepe (pl. Éj asszonyának monológja: teremtéstörténet, káosz-kozmosz), kozmikus távlatok, fordulatok cselekmény, romantikus motívumok: kert mint a lélek jelképe, az emberi belső világ színtere, világfa. stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

b. Az utazás motívumának jelentésképző szerepe

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*)

az utazás-motívum, jelentései: életút, tapasztalatszerzés, személyiségfejlődés, önmegismerés lehetősége; az utazás eszköze a vonat; Pacsirta magatartása az úton: sírás, szenvedés, sivár, boldogtalan létének kivetülése; az útitársak viszonyulása: a fiatalember nem tudja értelmezni a látványt, a katolikus pap értelmezése: intertextualitás, a „*siralomvölgy*” kifejezés jelentősége, utalás a középkori életfelfogásra, Pacsirta önsanyargató életének kifejezése, a lelki szenvedés, kín megfogalmazása stb.,

Mikes Kelemen: *Törökországi levelek*

az utazás, léttapasztalat, száműzetés, a Rákóczi-szabadságharcban való részvétel következménye, az utazást, mint kényszerhelyzetet az elbeszélő „bujdosásként”, gyakran „árvaságként” jellemzi, miközben rendkívül nyitott a befogadó kultúra megismerésére, szeret vendégként viselkedni, dokumentáris erővel bíró feljegyzéseket hagy az utókorra nemcsak a fejedelmi udvar száműzetésben töltött hétköznapjairól, hanem a megismert tájakról, emberekről, szokásokról is; élménybeszámolói viszonyítási alapja mindig az otthoni élet, értékrend; ambivalens érzések: honvágy és kalandvágy, panasz és élménybeszámoló stb.,

Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tünde*

az utazás, mint az élet értelmének keresése és megtalálása; Csongor útja jelképes értelmű, az egyén boldogságkeresésének útja; mesei-filozofikus utazás, beavatási rítus, melynek során a személyiségek fejlődnek, megismerik önmagukat és egymást, felnőtté válnak, döntéseket hoznak; a fikció szerepe a történetalkításban: jelképes helyszínek, mesei utazás, a hőst varázseszközök segítik az utazásban stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

c. Az utazás szerepe a hős(ök) életének alakulásában

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*

Pacsirta magányos, zárkózott, a társadalomtól elszigetelten élő vénlány, csúnya, nem képes kapcsolatot teremteni a közösséggel; nem vágyik az utazásra, számára ez kényszerhelyzet, szülei kívánságának teljesítése; az utazás a szülők számára remény, a Pacsirta sorsában bekövetkező változás lehetősége; alkalom a társadalomba való beilleszkedésre, társának megtalálására a boldogságra, a földi létben való kiteljesedésre; Pacsirta számára az utazás visszaigazolás, megerősítés: ismét sikertelen próbálkozás a társadalomba való beilleszkedésre: kapcsolata Olcsvay Ferivel, a Thurzó-lányok viselkedésének bírálata, a fénykép „*üzenete*”, Pacsirta felismeri helyzetét állandóságát, sorsa kilátástalanságát, megváltoztathatatlanságát stb.,

Mikes Kelemen: *Törökországi levelek*

Mikes és társai száműzetésben élnek a török kultúra közepette; az utazás eleinte tapasztalatszerzés, a török kultúra, világ értékeinek megismerése, rácsodálkozás az ismeretlenre, az egzotikusra; a török kultúra jellegzetességeinek megfigyelése: pl. a mezőgazdaság, szőlőtermesztés különlegességei, a török nők magatartása, a vendéglátás hagyománya, a török kultúra mássága/idegensége; az utazás-motívum jelentésének változása: állandósult létállapottá válik; határhelyzet: elszigetelődés, magány, hiányérzet, a haza, az otthonról való elszakadás, de ugyanakkor a megmaradás, az identitás megőrzésének igénye: a keresztény kultúra, szokások, magatartásformák megőrzése, a hagyomány tisztelete; az elégikus magatartás kialakulása, a teljes lemondás, feladás, belenyugvás állapota stb.,

Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tünde*

Csongor boldogságkereső útja során megtapasztalja, hogy mindennek két oldala van: szép és rút, felemelő és borzasztó, siker és kudarc; el kell jutnia a teljes boldogtalanság állapotáig, hogy értékelni tudja a földi boldogságot; megtapasztalja azt is, hogy szükség van segítő társra: Balga szerepe a műben, társ, kiegészítő, földi, reális gondolkodásmódú; Csongor útja nemcsak az egyén, hanem az emberiség boldogságkereső útját is jelképezi; Tünde útja az Éj asszonya nézőpontjából a tévedés: halhatatlanságát kell föladni a földi boldogságért, Tünde meghozza ezt az áldozatot, a földi szerelemben látja élete értelmét; Mirigy vágya a fiatalság boldogsága; tévútnak bizonyul az ő célja is, bűnhődnie kell stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

d. Az utazó(k) jellembrázolása

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*

35 éves vénlány, csúnya, a társadalom peremére szorult, elszigetelődik a külvilágtól, családjába, szüleibe kapaszkodik, átveszi a család irányítását, egyszerre gyermek és családfő, szüleinek gondozása egyfajta, önigazolás, szerepcsere, pótcselekvés; a szereplő neve: becenév, gyermekkori énjére utal, akkori jellemét érzékelteti, szüleitől kapta „*nagyon régen, mikor még énekel*”, boldogságot, az élet szeretetét, örömét fejezi ki; ellentét a név jelentése és annak viselője között, a történet jelenében metaforikus értelmű: a madár nem a szabadságot, boldogságot, hanem a rabságot, boldogtalanságot jelenti; a tarkői társaságban való viselkedése: visszahúzódott, eltávolodik a vendégektől, nem találja helyét a társaságban, elesett, inkább elmenekülne, értékrendje ellentétes a Thurzó-leányokéval, nem érti őket, kirívónak, túlságosan szabadnak ítéli meg magatartásukat; hazautazása sorsa kilátástalanságát érzékelteti, a kalitkába zárt madár motívuma a fogság jelképe; a regény zárлата: Pacsirta sírása, kilátástalan helyzete, örökérvényű boldogtalansága stb.,

Mikes Kelemen: *Törökországi levelek*

a leveleskönyv, énelbeszélés: jellemző az egyes szám, első személyű megfogalmazás, a vallomások jelleg; maga a műalkotás lehetőség a szerző önértelmezésére, az önmegértésre való törekvés szándéka nyilvánul meg; Mikes társaságra vágyó, mégis magányos figura; a szülőföld állandó sóvárgója; a szabadságharc önfeláldozója, a bujdosó Rákóczi fejedelem hűséges kamarása; barátságosan csevegő, humorral, sztoikus belenyugvással fogadja el sorsát; az utolsó levelek elégikus hangvételűek; a fejedelem halála után reménytelenség uralkodik el rajta; Istenre bízva sorsát; a keresztény szemlélet érvényesül; a mű zárлата is ezt igazolja; P.E. grófné alakjának jelentősége: különböző szerepekben jelenik meg: anya, fiatal hölgy, barát, akivel beszélgetni lehet, mindezek a szerepek hiányt képeznek Mikes életében, a grófné alakja ezen kapcsolatoknak fiktív kibontakoztatását/megélését teszi lehetővé stb.,

Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tünde*

lírai képmások: Csongor–Balga, Tünde–Ilma ellentétben állnak, összetartoznak: égi, szellemi, álmódzó–földi, gyakorlatias, természetes jókedv képviselői; Balga, Ilma segítenek megtalálni a nyomokat, ráébreszteni urukat/úrnőjüket a földi lét nehézségeire, s hogy természetes jókedvvel könnyebb haladni; Csongor az álmódzó, csodára, szépre vágyó, céltalan, szabad ifjú, mesei jellem, útja személyiségének fejlődését eredményezi, próbatételei szükségszerűek, értékrendjét, gondolkodásmódját tükrözik; Tünde: a cselekvő, gyakorlatias gondolkodású, céltudatos nő, erőfeszítései lehetőségeket teremtenek a találkozásukhoz; vállalja emberi sorsát, a földi boldogságot, otthont teremt, megbízik Csongorban, lehetőséget ad a közös boldogság megteremtésére, küzd földi boldogságáért, képes áldozatot hozni stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

5 pont

e. Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

Összefüggő szöveg, az értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont; összefüggő szöveg, az értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont; helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont; helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont; töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* 1 pont.

5 pont

f. Helyesírás

Helyesírási típushibák:

Durva hiba (3 hibapont): a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése közhasználatú szavakban; az összeolvadás, a részleges hasonulás, az írásban jelöletlen teljes hasonulás és a kiesés hibás írásmódja; kis és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek (pl. Magyar Tudományos Akadémia, Természet Világa), melléknévek és egyelemű tulajdonnévből képzett melléknév (pl. francia, balatoni, adys) esetében; igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása; tagadószó egybeírása az igével, tagadott szóval, tagadott kifejezéssel; az ly–j tévesztése közhasználatú szótőben és toldalékban, az ly–j hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése; felszólító módú igealakok hibái.

Súlyos hiba (2 hibapont): közhasználatú szavak/összetett szavak különírása, illetve szókapcsolatok egybeírása; közhasználatú szavak elválasztása; magánhangzók időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban; mondatkezdő nagybetű tévesztése.

Egyéb hiba (1 hibapont): nem közhasználatú szavak durva és súlyos hibái; köznevek kezdőbetűjének tévesztése (pl. világháború); kezdőbetű tévesztése több elemből álló tulajdonnévből képzett melléknév esetében (pl. New York-i, budapest–bécsi, Csokonai Vitéz Mihály-os); betűtévesztés; mondatzáró írásjelek; tagmondatok közötti írásjelek; mondatrészek közötti írásjelek hiánya vagy téves jelölése (5–6 tévesztés 1 hibapont); egyéb írásjelek hiánya vagy téves jelölése (5–6 tévesztés 1 hibapont).

Ismétlődő hibáért csak egyszer számítunk hibapontot!

A hibapontok vizsgaponttá történő átalakítása: 0–9 hibapont: *5 pont*, 10–15 hibapont: *4 pont*, 16–21 hibapont: *3 pont*, 22–27 hibapont: *2 pont*, 28–33 hibapont: *1 pont*, 33 hibapont felett *0 pont*.

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.